

подальшому дозволить будувати раціональні прогнози щодо доцільності застосування окремих оборотних активів на підприємствах.

Список використаної літератури:

1. Мамедова С.Р. Фактори впливу на обсяг заборгованості підприємства. URL: [http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4171/1/ %D0%9C.pdf](http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4171/1/%D0%9C.pdf). (дата звернення 17.10.2020).
2. Яковишина Н.А., Пшеничнюк І.В. Оборотні активи, їх відображення в обліку та фінансовій звітності. URL: [http://www.rusnauka.com/4_SND_2011 / Economics/7_79172.doc](http://www.rusnauka.com/4_SND_2011/Economics/7_79172.doc) (дата звернення 17.10.2020).
3. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. К., 2018. 196 с.
4. Лимар Ю.В. Уточнення сутності категорії «оборотні активи» в системі суміжних понять. URL: [http://www.rusnauka.com/ 10_NPE_2011/Economics/10_83119.doc.htm](http://www.rusnauka.com/10_NPE_2011/Economics/10_83119.doc.htm). (дата звернення 17.05.2019).
5. Хохлов М.П., Щербань О.Д., Крилова М.А. Поняття оборотних активів підприємств. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. №31. С. 410.

Орел Ян Станіславович

дільничний офіцер поліції сектору превенції Кам'янського ВП ГУНП в Дніпропетровській області
майор поліції

Некlesa Олександр Вікторович

науковий співробітник навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованим злочинності та корупції ФПФПСР Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ ОКРЕМИХ
ВИДІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ВЧИНЕНИХ
В СФЕРІ ЕКОНОМІКИ**

Аналізуючи практичну діяльність правоохоронних органів, до компетенції яких входить протидія кримінальним правопорушенням які вчиняються в

органах державної влади, місцевого самоврядування, в тому числі, щодо правомірності застосування процедур закупівлі товарів, робіт і послуг та цільового використання бюджетних коштів ми бачимо системне планування правопорушниками діяльності із подальшого розкрадання державних коштів. Правопорушники, як правило, організовують сприятливі для себе обставини ще на початку планування річного бюджету, коли вони мають час підготуватися до початку проведення відповідним структурним підрозділом органу місцевого самоврядування або органу державної влади закупівлі товарів, робіт або послуг за державні кошти відповідно до плану річних закупівель за програмною класифікацією видатків.

Положенням Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII (Далі – Закон), передбачено планування закупівель на підставі наявної потреби в такій закупівлі, відповідно до річного плану закупівель. Замовник зобов'язаний оприлюднити такий план та зміни до нього протягом п'яти днів в електронній системі закупівель та проводити закупівлю згідно зазначеного плану.

Офіційним порталом оприлюднення інформації про публічні закупівлі на території України є портал prozorro.gov.ua. Відповідно з Законом України "Про публічні закупівлі" портал є відкритим ресурсом, який пропонує доступ до інформації з центральної бази даних про електронні тендерні торги, в тому числі, і до плану річних закупівель.

Будучи обізнаними із законодавством, яке регулює відносини між замовниками та учасниками, розпорядники бюджетних коштів або близькі до них особи заздалегідь готують (реєструють) підприємства які будуть приймати участь в подальших тендерах. Деякі з них будуть фіктивними, які створено з метою технічної участі у закупівлі. Такі підприємства, як правило, мають виходити з тендерними пропозиціями вартість яких є більшою за вартість тендерних пропозицій підконтрольного («свого») підприємства, яке заздалегідь визначено колом уповноважених осіб, як переможець цих торгів. Отже, відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», уповноважена особа

відповідальна за організацію і проведення процедури закупівлі визначається або призначається замовником відкритих торгів – службовою особою такого підприємства - замовника, який є розпорядником ввірених йому грошових коштів. Тому зрозуміло, що така службова особа напряму залежить від свого керівника який сплачує їй за виконання обов'язків із закупівель заробітну платню, а звідси і маємо те, що така особа є залежною від свого роботодавця, тому напряму будучи обізнаною із законодавством, що регулює відносини в сфері публічних закупівель, професійно виконує поставлені задачі замовника, щодо здійснення заходів із обрання переможцем заздалегідь визначеного замовником підприємства.

Разом з тим, є випадки коли замовник в своїй тендерній документації встановлює вимоги до предмету закупівлі, які може виконати лише конкретне підприємство, наприклад: закупівля автотранспортних засобів із конкретно, заздалегідь, встановленими технічними вимогами (конкретна ширина, довжина транспортного засобу, визначено об'єм двигуна з конкретними показниками та інше). Таким чином, замовник вчиняє дискримінаційні вимоги до учасників, адже такі вимоги встановлюються під конкретного виробника, який є монополістом у виготовленні автотранспорту саме з такими технічними характеристиками. Наслідком таких вимог є акцептування тендерної пропозиції заздалегідь визначеного підприємства, а тендерні пропозиції інших учасників публічних закупівель, які дають ціну нижчу від «свого» підприємства, що є найбільш економічно вигідною, відхиляються посилаючись на те, що тендерна пропозиція такого учасника не відповідає вимогам тендерної документації. Такі закупівлі, у більшості випадків мають завищену вартість від ринкової вартості такого самого транспортного засобу, адже весь процес публічної закупівлі планується заздалегідь конкретним колом осіб, які мають фінансовий інтерес та відповідно до ролей кожного із правопорушників, отримують неправомірну вигоду за свої дії, які в народі називають «відкатом».

Аналогічна ситуація відбувається в ході закупівлі послуг або робіт, коли перемагає «своє» підприємство, яке в подальшому виконує роботи порушуючи

вимоги проектної документації, адже за перемогу в публічній закупівлі має сплатити «відкат» службовим особам до компетенції яких входить планування закупівель та подальшої реалізації такого плану. Тому маємо низьку якість виконаних робіт, використання матеріалів які не відповідають якості або взагалі підписуються акти приймання - передачі виконаних робіт із відомостями про об'єми та вартість, яких взагалі не існує. За таких обставин підрядне підприємство безпідставно отримує на розрахунковий рахунок грошові кошти, що має склад кримінального правопорушення як з боку підрядної організації так і з боку замовника, які підписують такі акти. Окрім вищезазначеного, особа яка реалізовує публічну закупівлю або склад таких осіб має також відповідати за свої протиправні дії, що виражаються у вигляді недбалості або зловживання владою на користь «свого» підприємства, яке стало переможцем завдяки протиправних дій таких осіб.

З метою виявлення правопорушень економічної спрямованості, які вчиняються в ході закупівлі товарів, робіт та послуг необхідно організувати заходи направлені на моніторинг відповідного розпорядника державних коштів з початку процедури закупівлі до виконання договорів, укладених за результатами такої закупівлі. Моніторинг має містити наступні аналітичні дослідження: інформація про предмет закупівлі; вимоги тендерної документації до пропозицій учасників; документи подані учасником на підтвердження вимог тендерної документації, в тому числі, інформація щодо працівників підприємства, їх кваліфікація, матеріально-технічна база, досвід виконання таких договорів, фінансова спроможність підрядника та інше. Важливо мати оперативну інформацію про саме підприємство, його засновника та керівника адже маємо практичні показники участі в закупівлях в якості технічного учасника фіктивних підприємств або підприємств які пов'язані із «своїм» підприємством та залучені до закупівлі з метою технічної участі, коли необхідно щонайменше два учасники або коригувати інших учасників ціновою пропозицією які подали свої тендерні пропозиції, на які не розраховували зловмисники - результатом чого перемогу отримає заздалегідь визначене

переможцем підприємство.

Підсумовуючи вищезазначене, ми бачимо, що система prozorro.gov.ua відкрила доступ до публічної інформації про закупівлі, яку можна отримати як спеціально уповноваженим органам так і громадськості, що дає можливість часткового контролю за використанням державних коштів без застосування тривалішого та складнішого механізму для її отримання, адже деякі розпорядники інформації відмовляють в її наданні, наприклад, на запит посилаючись на обмежений доступ. Разом з тим існують деякі прогалини самої системи, так як відсутній механізм перевірки тендерних пропозицій учасників, система відкриває пропозицію учасника, якого обрано за відповідно встановленими критеріями (являється найбільш економічно вигідним замовнику), а отже якщо замовника влаштовує така пропозиція він повідомляє цього учасника про перемогу в закупівлі і не перевіряє, документи подані іншим учасником із більшою ціною. Прогалина відображається в тому, що другий учасник не подає необхідної документації, а подає будь-який документ аби система прийняла його в якості учасника, який по суті не має на меті отримання перемоги, а є лише технічним учасником, дії якого спрямовані на надання переваги іншому підприємству не порушуючи Закон (два і більше учасника). Отже, необхідно доопрацювати деякі положення Закону України «Про публічні закупівлі» з метою подолання схем, які побудовані на деяких прогалинах цього Закону.

Список використаної літератури:

1. Про публічні закупівлі : Закон України : від 25.12.2015 р., № 922-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 9. – Ст. 89.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379)
3. Господарський кодекс України: Закон України : від 16.01.2003 р., № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 18-22. - Ст. 144.

4. Квач В. Ю. Загальнотеоретичні положення про публічні закупівлі: поняття та призначення/ В. Ю Квач, Р. В. Афанасієв // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51). – С. 884-887.

5. Критенко О.О. Теоретичні підходи до визначення поняття «державні закупівлі» / О.О. Критенко // Вісник Академії митної служби України. Сер.: Державне управління. – 2014. – № 1. – С. 19-26.

Паршин Юрій Іванович

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансових та
стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ ОВС

Динамічний розвиток суспільства багато в чому залежить від розвитку науково-технічного прогресу, і зокрема використання новітніх інформаційних технологій. Серед найбільш важливих сфер, в яких інформаційні технології знаходять своє застосування, слід зазначити і органи внутрішніх справ, де є характерним процес впровадження інформаційних нововведень. Нові інформаційні технології використовуються для обробки, зберігання, передачі й пошуку інформації, а також їх повсюдне використання створює сприятливі умови для розробки спеціальних інформаційних систем з метою прийняття рішень.

Результати боротьби зі злочинністю багато в чому залежать від рівня організації профілактичної, оперативної, слідчої роботи, яку здійснюють практичні підрозділи ОВС. Також слід зазначити, що від технічної якості комп'ютерної техніки, його програмного забезпечення, кадрового потенціалу працівників залежить діяльність поліції при розслідуванні, розкритті та запобіганні злочинів, а також успіх боротьби з криміногенними явищами в